

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี
กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล
A Comparison of Financial Management Behavior among Residents in
Ratchathewi District, Bangkok Based on Personal Factors

¹พิมพ์ชนก พันธุ์สุวรรณ*, ²ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, ³สิริกอร์ กาญจนสุนทร

¹Pimchanok Phanthusuwan, ²Chairat Wongkitrungruang, ³Sirikorn Kanjanasuntorn
Corresponding Author's E-mail: pimchanok.phan@gmail.com*

Received: June 15, 2026, Revised: September 11, 2026, Accepted: October 20, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการจัดการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร และ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน 398 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ประกอบด้วย การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนและการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการจัดการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การวางแผนรายรับ-รายจ่าย การออมและการลงทุน การจัดการหนี้สิน และการจัดการความเสี่ยง อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และ 2) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการเงินจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า อายุ สถานภาพสมรส รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่พักอาศัยที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและทุกด้านย่อย ขณะที่ระดับการศึกษาและอาชีพมีความแตกต่างกันในบางด้านและภาพรวม สำหรับเพศและช่วงที่พักอาศัยไม่พบความแตกต่างในภาพรวม แต่ช่วงที่พักอาศัยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่าย ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการเงินของประชาชน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมความรู้และทักษะทางการเงินให้สอดคล้องกับลักษณะและบริบทของประชาชนแต่ละกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

¹ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Master of Arts Program in Social Development and Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University.

² ดร., อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Ph.D., Thesis Advisor, Master of Arts Program in Social Development and Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University.

³ รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Associate Professor, Ph.D., Co-Thesis Advisor, Master of Arts Program in Social Development and Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University.

คำสำคัญ: ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล; พฤติกรรมการจัดการเงิน; การวางแผนการเงินส่วนบุคคล; เขตราชเทวี

ABSTRACT

This research article aimed to 1) examine the level of financial management behavior among residents in Ratchathewi District, Bangkok, and 2) compare financial management behavior among residents in Ratchathewi District, Bangkok, according to personal factors. This study employed a quantitative research design. The sample consisted of 398 residents of Ratchathewi District, Bangkok, selected through multistage sampling, comprising proportionate stratified sampling and simple random sampling. Data were collected using a questionnaire and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance (One-Way ANOVA).

The findings revealed that: 1) the overall financial management behavior of residents in Ratchathewi District, Bangkok, was at the highest level ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.68). When considering each dimension, income and expenditure planning, saving and investment, debt management, and risk management were all at the highest level. 2) The comparison of financial management behavior based on personal factors indicated that differences in age, marital status, average monthly personal income, and length of residence were significantly associated with differences in financial management behavior at the .05 level across all dimensions and overall. Educational level and occupation showed significant differences in certain dimensions and overall. In contrast, gender and residential subdistrict did not show significant differences overall, although residential subdistrict differed significantly in the income and expenditure planning dimension. These findings reflect that personal factors, including age, educational level, marital status, occupation, average monthly personal income, and length of residence, are associated with the financial management behavior of the population. Therefore, relevant organizations should promote financial knowledge and skills tailored to the characteristics and contexts of different population groups in order to enhance financial stability and sustainably improve quality of life.

Keywords: personal factors; financial management behavior; personal financial planning; Ratchathewi District

บทนำ

พฤติกรรมการจัดการเงินเป็นทักษะสำคัญที่มีบทบาทต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน เนื่องจากบุคคลต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่มีความซับซ้อนทั้งด้านค่าครองชีพที่สูงขึ้น การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลาย และการขยายตัวของธุรกรรมทางการเงินดิจิทัล OECD (2020) อธิบายว่าพฤติกรรมการจัดการเงินเป็นองค์ประกอบสำคัญของความรอบรู้ทางการเงิน ซึ่งสะท้อนผ่านการวางแผนการใช้จ่าย การออม การบริหารจัดการหนี้สิน และการเตรียมความพร้อมต่อความเสี่ยงทางการเงิน โดยผลการสำรวจระดับนานาชาติพบว่า คะแนนความรอบรู้ทางการเงินเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจาก 26 ประเทศและเขตเศรษฐกิจที่เข้าร่วมการสำรวจอยู่ที่ร้อยละ 60.5 ขณะที่

กลุ่มประเทศสมาชิก OECD มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 62.0 สำหรับประเทศไทยจากการสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทย (2565) พบว่า ระดับทักษะทางการเงินของคนไทยอยู่ที่ร้อยละ 71.4 แม้ภาพรวมจะอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะมิติพฤติกรรมทางการเงินด้านการวางแผนและการออมระยะยาวพบว่ายังคงอยู่ในระดับต่ำซึ่งพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสมถือเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างสุขภาพทางการเงินที่ดีและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครัวเรือนในระยะยาว

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือนและความเปราะบางทางการเงินของประชาชนในหลายกลุ่ม โดยข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย (2567) ระบุว่า แม้สัดส่วนหนี้สินภาคครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) จะทยอยปรับลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 88.4 ณ สิ้นปี 2567 แต่ระดับหนี้สินดังกล่าวยังคงอยู่ในเกณฑ์สูง ขณะเดียวกันระดับค่าครองชีพในภาพรวมยังคงทรงตัวอยู่ในระดับสูงจากผลกระทบของดัชนีราคาผู้บริโภคที่ปรับเพิ่มขึ้นเร็วในช่วงก่อนหน้า รวมถึงดัชนีราคาที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องทางการเงินของประชาชนในเขตเมือง โดยเฉพาะในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพื้นที่การปกครอง 4 แขวง (ทุ่งพญาไท ถนนพญาไท ถนนเพชรบุรี และมักกะสัน) และมีประชากรตามทะเบียนราษฎรจำนวน 61,511 คน (กรมการปกครอง, 2568) ถือเป็นพื้นที่ศูนย์กลางเศรษฐกิจ การค้า การศึกษา การคมนาคม และบริการสุขภาพที่สำคัญของกรุงเทพมหานครชั้นใน สภาพแวดล้อมในพื้นที่มีการกระจุกตัวของสถาบันการเงิน ธนาคารพาณิชย์ และตู้บริการอัตโนมัติอย่างหนาแน่น ประกอบกับแรงกระตุ้นทางการตลาดจากย่านการค้าสมัยใหม่ ส่งผลให้ประชาชนในเขตราชเทวีซึ่งมีความหลากหลายด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ มีโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงินดิจิทัลและสินเชื่อส่วนบุคคลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งเงินดังกล่าวย่อมเพิ่มความเสี่ยงต่อการก่อภาระหนี้สิน ปัญหาการออม และความเปราะบางทางการเงินหากขาดพฤติกรรมจัดการเงินที่เหมาะสมกับบริบทการดำรงชีวิต

ในทางวิชาการ มีแนวคิดและทฤษฎีหลายประการที่ใช้อธิบายพฤติกรรมจัดการเงินของบุคคล โดย Deacon และ Firebaugh (1988) อธิบายว่าพฤติกรรมจัดการเงินอาศัยกระบวนการจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบ โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยนำเข้า (Inputs) เช่น ลักษณะทางประชากรศาสตร์และทรัพยากรส่วนบุคคล (อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้) นำไปสู่กระบวนการจัดการ (Throughputs) ซึ่งสะท้อนผ่านพฤติกรรมวางแผนและการลงมือปฏิบัติทางการเงิน เช่น การออม การจัดการหนี้สิน และการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ (Outputs) คือเป้าหมายทางการเงินที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Dew และ Xiao (2011) ที่ได้พัฒนามาตรวัดพฤติกรรมจัดการเงิน (Financial Management Behavior Scale: FMBS) โดยจำแนกองค์ประกอบออกเป็น 4 มิติหลัก ได้แก่ การวางแผน รายรับ-รายจ่าย การออมและการลงทุน การจัดการหนี้สิน และการจัดการความเสี่ยง ซึ่งเป็นกรอบที่การวิจัยครั้งนี้นำมาใช้กำหนดตัวแปรตาม นอกจากนี้ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (1943) อาจนำมาใช้เป็นกรอบทำความเข้าใจเบื้องต้นว่า บุคคลที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมากกว่ามักมีแนวโน้มพัฒนาพฤติกรรมจัดการเงินไปสู่การออมและการลงทุนในระยะยาวมากขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาพบว่า ยังคงมีช่องว่างขององค์ความรู้เกี่ยวกับการเปรียบเทียบพฤติกรรมจัดการเงินจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลในบริบทเชิงพื้นที่ระดับเขตเมืองชั้นในของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะการนำตัวแปรด้านระยะเวลาที่พักอาศัยในพื้นที่และแขวงที่พักอาศัยมาร่วมวิเคราะห์ ซึ่งถือเป็นมิติเชิงพื้นที่และสังคมที่ยังปรากฏการศึกษาอยู่อย่างจำกัด

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการเปรียบเทียบพฤติกรรมจัดการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เพื่อศึกษา

ระดับพฤติกรรมทางการเงินของประชาชน และเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมทางการเงินตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการเงิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสมแก่ประชาชนแต่ละกลุ่ม รวมทั้งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาศักยภาพทางการเงินของประชาชนในเขตเมืองให้มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่พักอาศัย และแขวงที่พักอาศัย

สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่มีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่พักอาศัย และแขวงที่พักอาศัย แตกต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเงินแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยประยุกต์ใช้แบบจำลองการจัดการทรัพยากรครอบครัวของ Deacon และ Firebaugh (1988) ร่วมกับกรอบพฤติกรรมทางการเงินของ Dew และ Xiao (2011) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล 8 ด้าน (เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่พักอาศัย และแขวงที่พักอาศัย) และตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมทางการเงิน 4 ด้าน (การวางแผนรายรับ-รายจ่าย การออมและการลงทุน การจัดการหนี้สิน และการจัดการความเสี่ยง) ทั้งนี้ ผลการศึกษาที่ได้จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการออกแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางการเงินที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาสุขภาวะทางการเงินของประชาชนในเขตเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเงินและเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชาชนอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่พักอาศัยอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยเขตราชเทวีมีประชากรตามทะเบียนราษฎรรวมทุกช่วงอายุ จำนวน 61,511 คน (กรมการปกครอง, 2568) ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นฐานในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ของ Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportionate Stratified Sampling) จัดแบ่งกลุ่มประชากรตามเขตการปกครองย่อยออกเป็น 4 แขวง และจัดสรรโควตาขนาดตัวอย่างให้สอดคล้องกับสัดส่วนประชากรจริงในแต่ละพื้นที่ ประกอบด้วย แขวงทุ่งพญาไท จำนวน 145 คน แขวงถนนพญาไท จำนวน 65 คน แขวงถนนเพชรบุรี จำนวน 87 คน และแขวงมกษะสัน จำนวน 101 คน รวมเป็น 398 คน

2. การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ผู้วิจัยประสานงานกับฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตราชเทวี เพื่อขอความอนุเคราะห์รายชื่อและช่องทางการเข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายในแต่ละแขวง และใช้วิธีการสุ่มแบบจับสลาก โดยเก็บข้อมูลทั้งแบบออนไลน์ (Google Forms) และการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม ครบทั้ง 4 แขวง จำนวน 398 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เป็นคำถามแบบเลือกตอบชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่พักอาศัยในเขตราชเทวี และแขวงที่พักอาศัย

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการจัดการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่าย ด้านการออมและการลงทุน ด้านการจัดการหนี้สิน และด้านการจัดการความเสี่ยง กำหนดลักษณะคำถามเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) ตั้งแต่ระดับพฤติกรรมน้อยที่สุด (1 คะแนน) จนถึงมากที่สุด (5 คะแนน)

สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์อันตรภาคชั้น (Class Interval) ตามแนวทางของ ชัชวาลย์ เรืองประพันธ์ (2539) โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ 4.21–5.00 หมายถึง มากที่สุด, 3.41–4.20 หมายถึง มาก, 2.61–3.40 หมายถึง ปานกลาง, 1.81–2.60 หมายถึง น้อย และ 1.00–1.80 หมายถึง น้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยนำผลการประเมินมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการเงินมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.892 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงและสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานความร่วมมือกับสำนักงานเขตราชเทวี ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม รวมถึงผู้นำชุมชนในพื้นที่ทั้ง 4 แขวง เพื่อเข้าถึงกลุ่มประชากรเป้าหมาย โดยดำเนินการเก็บข้อมูลแบบผสมผสานทั้งในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google Forms และการลงพื้นที่สำรวจภาคสนามเพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอายุ ภายหลังจากการรวบรวมข้อมูลครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมด พบว่ามีแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งสิ้นจำนวน 398 ชุด ครบตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จึงนำข้อมูลไปประมวลผลและวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารจากหน่วยงานภาครัฐ และแหล่งข้อมูลทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย การสร้างเครื่องมือวิจัย และการอภิปรายผลการวิจัย

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ โดยผู้วิจัยผ่านการฝึกอบรมจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2567 ผู้เข้าร่วมวิจัยได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ ขอบเขต และประโยชน์ของการวิจัย และให้ความยินยอมโดยสมัครใจก่อนตอบแบบสอบถาม โดยสามารถปฏิเสธหรือยุติการเข้าร่วมได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ ผู้วิจัยไม่เก็บข้อมูลที่สามารถระบุตัวตนของผู้เข้าร่วม และเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ โดยนำเสนอผลในลักษณะภาพรวมเชิงสถิติเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่พักอาศัย และแขวงที่พักอาศัย โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล โดยใช้การทดสอบค่าที (Independent Samples t-test) สำหรับตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: One-Way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม
4. เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผู้วิจัยดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 56.0) อายุ 21–30 ปี (ร้อยละ 44.0) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 50.0) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 66.6) ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 24.4) มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน 15,001–20,000 บาท (ร้อยละ 28.4) พักอาศัยในเขตราชเทวีไม่เกิน 10 ปี (ร้อยละ 60.6) และพักอาศัยในแขวงทุ่งพญาไทมากที่สุด (ร้อยละ 36.4)

วัตถุประสงค์ 1 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ระดับพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

พฤติกรรมทางการเงิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ
1. การวางแผนรายรับ-รายจ่าย	4.45	0.77	มากที่สุด
2. การออมและการลงทุน	4.42	0.91	มากที่สุด
3. การจัดการหนี้สิน	4.57	0.73	มากที่สุด
4. การจัดการความเสี่ยง	4.56	0.72	มากที่สุด
รวม	4.50	0.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการจัดการหนี้สินมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.73) รองลงมา คือ ด้านการจัดการความเสี่ยง ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.72) ด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่าย ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.77) และด้านการออมและการลงทุน ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.91) ตามลำดับ

ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนในเขตราชเทวีให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทางการเงินในหลายมิติ โดยเฉพาะการจัดการหนี้สินและการจัดการความเสี่ยง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น แสดงให้เห็นถึงความตระหนักในการควบคุมภาระทางการเงินและการเตรียมความพร้อมรับมือกับความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันด้านการออมและการลงทุนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น แม้จะยังอยู่ในระดับมากที่สุดก็ตาม สะท้อนให้เห็นว่ายังมีโอกาสในการส่งเสริมการวางแผนทางการเงินระยะยาวและการสร้างความมั่นคงทางการเงินผ่านการออมและการลงทุนให้เพิ่มมากขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ดี ผลการวิจัยที่พบว่าค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางการเงินอยู่ในระดับสูงทุกด้าน (4.42–4.57) ท่ามกลางภาวะหนี้ครัวเรือนและความเปราะบางทางการเงินของประเทศ อาจอธิบายได้จากลักษณะของเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสอบถามการรายงานตนเอง ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีแนวโน้มได้รับอิทธิพลจากความพึงปรารถนาทางสังคม ในการประเมินตนเองตามพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากกว่าพฤติกรรมจริงในชีวิตประจำวัน ประกอบกับการเก็บข้อมูลแบบผสมผสานทั้งการลงพื้นที่สำรวจและการเปิดรับข้อมูลออนไลน์ ซึ่งกลุ่มที่มีความสนใจหรือตระหนักรู้เรื่องการเงินอยู่เดิมอาจยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในสัดส่วนที่สูงกว่า

วัตถุประสงค์ 2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	สถิติ (ภาพรวม)	พฤติกรรมทางการเงิน				
		(1)	(2)	(3)	(4)	ภาพรวม
เพศ	$t = 0.19$	.530	.760	.940	.700	.850
อายุ	$F = 7.22$	.003*	$p < .001^*$	.001*	$p < .001^*$	$p < .001^*$
ระดับการศึกษา	$F = 4.00$	.396	.018*	$p < .001^*$	$p < .001^*$	.001*
สถานภาพ	$F = 6.55$	.005*	.005*	.009*	.012*	.002*
อาชีพ	$F = 3.32$	.170	$p < .001^*$	$p < .001^*$	$p < .001^*$	.001*
รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน	$F = 3.85$	.041*	$p < .001^*$	.039*	.002*	.002*
ระยะเวลาที่พักอาศัย	$F = 10.41$	.049*	$p < .001^*$	$p < .001^*$	$p < .001^*$	$p < .001^*$
แขวงที่พักอาศัย	$F = 1.92$	.009*	.194	.104	.065	.126

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05; ตัวแปรเพศวิเคราะห์ด้วย Independent Samples t-test; ตัวแปรอื่นวิเคราะห์ด้วย One-Way ANOVA

(1) การวางแผนรายรับ-รายจ่าย (2) การออมและการลงทุน (3) การจัดการหนี้สิน (4) การจัดการความเสี่ยง

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า อายุ สถานภาพสมรส รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่พักอาศัยที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและทุกด้านย่อย ขณะที่ระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมทางการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในบางด้านและในภาพรวม ส่วนแขวงที่พักอาศัยแตกต่างกัน

เฉพาะด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่าย สำหรับเพศไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé พบรายละเอียดดังนี้

1. อายุ ในภาพรวม กลุ่มอายุ 21–30 ปี ($x = 4.42$) และ 31–40 ปี ($x = 4.40$) มีพฤติกรรมการจัดการเงินสูงกว่ากลุ่มอายุ 51–60 ปี ($x = 3.98$) และ 61 ปีขึ้นไป ($x = 3.99$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่าย กลุ่มอายุ 21–30 ปี ($x = 4.35$) และ 31–40 ปี ($\bar{x} = 4.36$) สูงกว่ากลุ่มอายุ 51–60 ปี ($x = 3.94$) ด้านการออมและการลงทุน กลุ่มอายุต่ำกว่า 21 ปี ($\bar{x} = 4.58$) อายุ 21–30 ปี ($\bar{x} = 4.30$) อายุ 31–40 ปี ($\bar{x} = 4.33$) และอายุ 41–50 ปี ($\bar{x} = 4.18$) สูงกว่ากลุ่มอายุ 51–60 ปี ($\bar{x} = 3.65$) โดยกลุ่มอายุ 21–30 ปี และ 31–40 ปี ยังสูงกว่ากลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.77$) ด้านการจัดการหนี้สิน กลุ่มอายุ 21–30 ปี ($\bar{x} = 4.49$) และ 31–40 ปี ($\bar{x} = 4.46$) สูงกว่ากลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.98$) และด้านการจัดการความเสี่ยง กลุ่มอายุ 21–30 ปี ($\bar{x} = 4.50$) สูงกว่ากลุ่มอายุ 51–60 ปี ($\bar{x} = 4.02$) และ 61 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.03$) ขณะที่กลุ่มอายุ 31–40 ปี ($\bar{x} = 4.41$) สูงกว่ากลุ่มอายุ 51–60 ปี ($\bar{x} = 4.02$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ระดับการศึกษา ผลการทดสอบรายคู่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการหนี้สิน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.60$) มีพฤติกรรมการจัดการหนี้สินสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ($\bar{x} = 4.04$) และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{x} = 4.07$) และด้านการจัดการความเสี่ยง พบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ($\bar{x} = 4.38$) และระดับปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.37$) มีพฤติกรรมการจัดการความเสี่ยงสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{x} = 4.03$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการออมและการลงทุนและภาพรวม แม้ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจะพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Scheffé ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่ายไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. สถานภาพสมรส พบว่ากลุ่มโสดมีพฤติกรรมการจัดการเงินสูงกว่ากลุ่มแยกกันอยู่/หม้าย/หย่าร้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในภาพรวม ($\bar{x} = 4.38$ เทียบกับ 3.93) ด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่าย ($\bar{x} = 4.35$ เทียบกับ 3.97) ด้านการออมและการลงทุน ($\bar{x} = 4.26$ เทียบกับ 3.74) ด้านการจัดการหนี้สิน ($\bar{x} = 4.45$ เทียบกับ 3.99) และด้านการจัดการความเสี่ยง ($\bar{x} = 4.42$ เทียบกับ 4.00) นอกจากนี้ ด้านการจัดการหนี้สิน กลุ่มสมรส ($\bar{x} = 4.38$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มแยกกันอยู่/หม้าย/หย่าร้าง ($\bar{x} = 3.99$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. อาชีพ ผลการทดสอบรายคู่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะด้านการจัดการหนี้สิน โดยกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ($\bar{x} = 4.60$) มีพฤติกรรมการจัดการหนี้สินสูงกว่ากลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ/ว่างงาน ($\bar{x} = 3.58$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการออมและการลงทุน ด้านการจัดการความเสี่ยง และภาพรวม แม้ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจะพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Scheffé ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่ายไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน ผลการทดสอบรายคู่พบความแตกต่างในภาพรวมและ 2 ด้านย่อย โดยกลุ่มที่มีรายได้ 15,001–20,000 บาท มีพฤติกรรมการจัดการเงินในภาพรวม ($\bar{x} = 4.45$) และด้านการจัดการความเสี่ยง ($\bar{x} = 4.51$) สูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ($\bar{x} = 4.08$ และ 4.06 ตามลำดับ) ส่วนด้านการออมและการลงทุน กลุ่มที่มีรายได้ 15,001–20,000 บาท ($\bar{x} = 4.39$) สูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ไม่

เกิน 10,000 บาท ($\bar{x} = 3.88$) และกลุ่มที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป ($\bar{x} = 3.95$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่ายและด้านการจัดการหนี้สิน แม้ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจะพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffé ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ระยะเวลาที่พักอาศัย ผลการทดสอบรายคู่พบความแตกต่างในภาพรวมและ 3 ด้านย่อย ได้แก่ ด้านการออมและการลงทุน ด้านการจัดการหนี้สิน และด้านการจัดการความเสี่ยง โดยกลุ่มที่พักอาศัย 10 ปี หรือน้อยกว่า 11–20 ปี 21–30 ปี และ 31–40 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่พักอาศัย 51 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้ง 3 ด้านดังกล่าวและภาพรวม กล่าวคือ ด้านการออมและการลงทุน กลุ่มดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30, 4.10, 4.06 และ 4.25 ตามลำดับ เทียบกับกลุ่ม 51 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 2.57$) ด้านการจัดการหนี้สินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49, 4.38, 4.37 และ 4.28 ตามลำดับ เทียบกับกลุ่ม 51 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 2.86$) ด้านการจัดการความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48, 4.28, 4.34 และ 4.26 ตามลำดับ เทียบกับกลุ่ม 51 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.09$) และในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41, 4.26, 4.26 และ 4.29 ตามลำดับ เทียบกับกลุ่ม 51 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.06$) ส่วนด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่าย แม้ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจะพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Scheffé ไม่พบคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. แหวงที่พักอาศัย ผลการทดสอบรายคู่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่าย โดยกลุ่มที่พักอาศัยในแขวงทุ่งพญาไท ($\bar{x} = 4.38$) มีพฤติกรรมการวางแผนรายรับ-รายจ่ายสูงกว่ากลุ่มที่พักอาศัยในแขวงถนนพญาไท ($\bar{x} = 4.08$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการออมและการลงทุน ด้านการจัดการหนี้สิน ด้านการจัดการความเสี่ยง และภาพรวม ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการจัดการเงินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.68) โดยด้านการจัดการหนี้สินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการความเสี่ยง ด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่าย และด้านการออมและการลงทุน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจสะท้อนว่าประชาชนในพื้นที่ซึ่งอยู่ในบริบทสังคมเมืองมีความจำเป็นต้องบริหารรายรับ รายจ่าย ภาระหนี้ และความเสี่ยงทางการเงินอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลและบริการทางการเงินได้หลากหลาย จึงอาจเอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมการจัดการเงินในระดับสูง ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Dew และ Xiao (2011) ที่อธิบายว่าพฤติกรรมการจัดการเงินที่ดีประกอบด้วย การวางแผนรายรับ-รายจ่าย การออม การจัดการหนี้สิน และการบริหารความเสี่ยงทางการเงินอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ Joo (2008) ที่มองว่าพฤติกรรมการจัดการเงินเป็นองค์ประกอบสำคัญของสุขภาวะทางการเงิน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับสุจินต์ นุ่มมาก (2567) ที่พบว่าพฤติกรรมการวางแผนการเงินของกลุ่มวัยทำงานอยู่ในระดับค่อนข้างดี และอยู่ในระดับสูงกว่าผลของวิกิรานต์ เผือกมงคล (2560) ที่พบว่าพฤติกรรมการเงินของกลุ่มเกษตรกรอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจสะท้อนความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างและบริบทในการเข้าถึงข้อมูลและบริการทางการเงิน อย่างไรก็ตาม ด้านการออมและการลงทุนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น แม้ยังอยู่ในระดับมากที่สุด จึงสะท้อนว่าพฤติกรรมด้านนี้ยังเป็นประเด็นที่ควรได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติม

2. ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ 2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

2.1 อายุที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า กลุ่มอายุ 21–40 ปี ซึ่งในหลายคู่มิค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเงินสูงกว่ากลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มวัยทำงานตอนต้นและวัยทำงานมีภาระและเป้าหมายทางการเงินหลายประการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต การสร้างครอบครัว การออม การชำระหนี้ และการเตรียมความพร้อมต่อความเสี่ยง จึงมีความจำเป็นต้องบริหารจัดการเงินอย่างเป็นระบบมากขึ้น ประกอบกับอาจมีโอกาเข้าถึงข้อมูล เทคโนโลยี และเครื่องมือทางการเงินได้มากกว่ากลุ่มอายุสูงขึ้น ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับเบญญาภา หมั่นวิชา (2564) ที่พบว่าอายุเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมและผลลัพธ์ทางการเงินของบุคคล

2.2 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในภาพรวม ด้านการออมและการลงทุน ด้านการจัดการหนี้สิน และด้านการจัดการความเสี่ยง ขณะที่ด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่ายไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับโอกาสในการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ และทักษะในการวิเคราะห์ทางเลือกทางการเงิน โดยผลการเปรียบเทียบรายคู่พบความแตกต่างในด้านการจัดการหนี้สินและการจัดการความเสี่ยง จึงสะท้อนว่าระดับการศึกษาอาจมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเงินบางมิติมากกว่าทุกมิติอย่างเท่าเทียมกัน ผลการศึกษาสอดคล้องกับวิกรานต์ เผือกมงคล (2560) และกรณิกา วาระวิชนี (2560)

2.3 สถานภาพสมรสที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการเงินแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพสมรสที่แตกต่างกันส่งผลให้พฤติกรรมการจัดการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน และภาพรวม โดยกลุ่มโสดมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเงินสูงกว่ากลุ่มแยกกันอยู่/หย่าร้าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคคลแต่ละสถานภาพสมรสมีภาระความรับผิดชอบทางการเงินและภาระครอบครัวแตกต่างกัน ส่งผลต่อการวางแผนการใช้จ่าย การออม และการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินของตนเอง

2.4 อาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในภาพรวม ด้านการออมและการลงทุน ด้านการจัดการหนี้สิน และด้านการจัดการความเสี่ยง ขณะที่ด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่ายไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะงาน ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และแหล่งที่มาของรายได้ที่แตกต่างกัน อาจทำให้บุคคลมีเงื่อนไขในการบริหารจัดการเงินแตกต่างกัน โดยผลการเปรียบเทียบรายคู่พบความแตกต่างเฉพาะด้านการจัดการหนี้สิน ซึ่งกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ/ว่างงาน ส่วนด้านอื่นแม้ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบความแตกต่าง แต่ไม่พบคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

2.5 รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านและภาพรวม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรายได้เป็นทรัพยากรพื้นฐานที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดสรรเงินเพื่อการใช้จ่าย การออม และการลงทุน โดยผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า กลุ่มรายได้ 15,001–20,000 บาทมีพฤติกรรมการจัดการเงินบางด้านสูงกว่ากลุ่มรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างด้านทรัพยากรทางเศรษฐกิจอาจเกี่ยวข้องกับความสามารถในการบริหารจัดการเงินของบุคคล ผลการศึกษาสอดคล้องกับวิไล เอื้อปิยฉัตร (2560) และสุจินันท์ นัยมาก (2567)

2.6 ระยะเวลาที่พักอาศัยที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในภาพรวมและทุกด้าน โดยผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า กลุ่มที่พักอาศัยไม่เกิน 40 ปี ในหลายกลุ่มมีค่าเฉลี่ยด้านการออมและการลงทุน การจัดการหนี้สิน การจัดการความเสี่ยง และภาพรวมสูงกว่ากลุ่มที่พักอาศัย 51 ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจสะท้อนว่าระยะเวลาการพักอาศัยสัมพันธ์กับความแตกต่างด้านช่วง

วัย ประสบการณ์ชีวิต ภาระทางการเงิน และรูปแบบการเข้าถึงข้อมูลหรือบริการทางการเงิน ซึ่งอาจทำให้แต่ละกลุ่มมีรูปแบบการจัดการเงินแตกต่างกัน

2.7 ส่วนแขวงที่พักอาศัยไม่พบความแตกต่างของพฤติกรรมทางการเงินในภาพรวม แต่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่าย โดยผู้ที่พักอาศัยในแขวงทุ่งพญาไทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่พักอาศัยในแขวงถนนพญาไท ทั้งนี้อาจสะท้อนว่าบริบทของพื้นที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเงินบางด้าน แต่ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้พฤติกรรมทางการเงินโดยรวมแตกต่างกัน

2.8 สำหรับเพศ ไม่พบความแตกต่างของพฤติกรรมทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนในเขตราชเทวีไม่ว่าเพศใดต่างมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลเทคโนโลยี และบริการทางการเงินในลักษณะใกล้เคียงกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

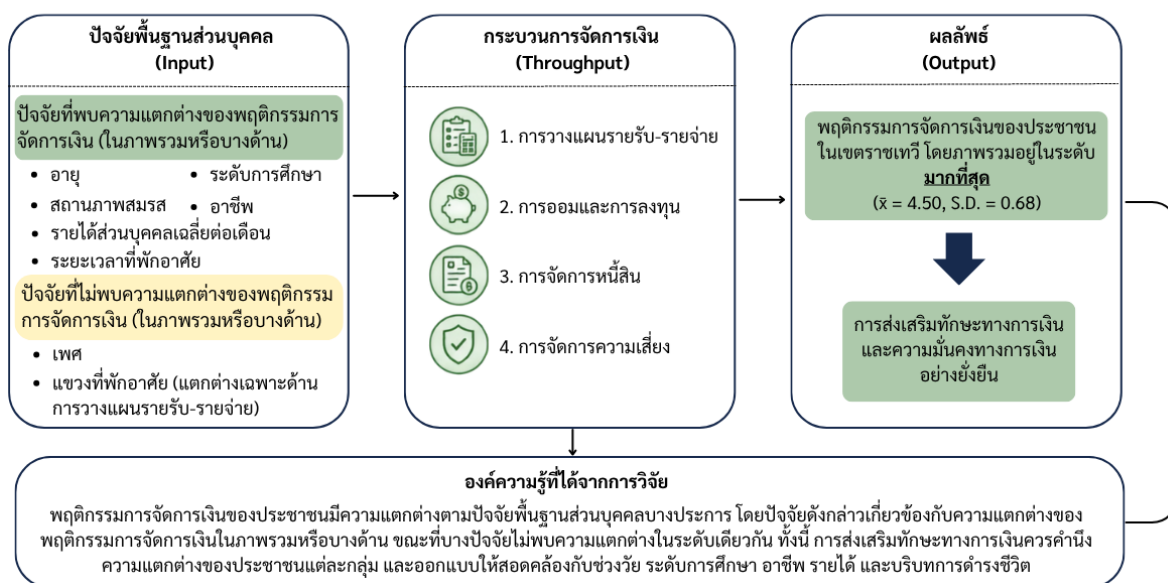
ผลการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ว่า พฤติกรรมการจัดการเงินของประชาชน มีความแตกต่างตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลบางประการ ไม่ได้แตกต่างตามปัจจัยพื้นฐานทุกด้าน โดยอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่พักอาศัย มีความเกี่ยวข้องกับความแตกต่างของพฤติกรรมทางการเงินในภาพรวมหรือบางด้าน ขณะที่เพศไม่พบความแตกต่างทั้งในภาพรวมและรายด้าน และแขวงที่พักอาศัยพบความแตกต่างเฉพาะด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่าย ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความแตกต่างด้านช่วงวัย ความรู้ ประสบการณ์ ภาระทางการเงิน อาชีพ และทรัพยากรทางเศรษฐกิจ อาจเป็นบริบทสำคัญที่สัมพันธ์กับรูปแบบการจัดการเงินของประชาชนแต่ละกลุ่ม

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ประชาชนในเขตราชเทวีมีพฤติกรรมทางการเงินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการจัดการหนี้สินและการจัดการความเสี่ยง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ขณะที่ด้านการออมและการลงทุนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แม้ยังอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการควบคุมภาระทางการเงินและการเตรียมพร้อมต่อความเสี่ยง ควบคู่กับโอกาสในการพัฒนาพฤติกรรมด้านการออมและการลงทุนเพิ่มเติม ทั้งนี้ สามารถสังเคราะห์ได้ว่า การส่งเสริมทักษะทางการเงินควรคำนึงถึงความแตกต่างของประชาชนแต่ละกลุ่ม และออกแบบให้สอดคล้องกับช่วงวัย ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และบริบทการดำรงชีวิต เพื่อสนับสนุนการจัดการเงินที่เหมาะสมและความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

ในเชิงทฤษฎี ข้อค้นพบนี้ช่วยขยายการประยุกต์แบบจำลองการจัดการทรัพยากรครอบครัวของ Deacon และ Firebaugh (1988) ในบริบทเขตเมืองชั้นในของไทย โดยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยนำเข้า (Inputs) ด้านลักษณะส่วนบุคคลบางประการมีความสัมพันธ์กับความแตกต่างของกระบวนการจัดการเงิน (Throughputs) ขณะที่บางปัจจัยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การต่อยอดกรอบแนวคิด Deacon และ Firebaugh (1988)
ในบริบทเขตเมืองชั้นในของประเทศไทย

แผนภาพที่ 2 การต่อยอดกรอบแนวคิด Deacon และ Firebaugh (1988)
ในบริบทเขตเมืองชั้นในของประเทศไทย

สรุป

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมทางการเงินของประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ 1 ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเงิน พบว่า ประชาชนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมทางการเงินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยด้านการจัดการหนี้สินมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการความเสี่ยง ด้านการวางแผนรายรับ – รายจ่าย และด้านการออมและการลงทุน ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ 2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเงินจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า อายุ สถานภาพสมรส รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่พักอาศัยที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและทุกด้านย่อย ส่วนระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมทางการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในบางด้านและในภาพรวม ขณะที่แขวงที่พักอาศัยแตกต่างกันเฉพาะด้านการวางแผนรายรับ-รายจ่าย และเพศไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในภาพรวมและรายด้าน

เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มในปัจจัยด้าน อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่พักอาศัย และแขวงที่พักอาศัยในบางด้านของพฤติกรรมทางการเงิน โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 21 – 40 ปีมีพฤติกรรมทางการเงินหลายด้านสูงกว่ากลุ่มอายุที่มากกว่า กลุ่มโสดมีพฤติกรรมทางการเงินสูงกว่ากลุ่มแยกกันอยู่/หม้าย/หย่าร้าง ในหลายด้าน และกลุ่มรายได้ 15,001–20,000 บาทมีพฤติกรรมทางการเงินบางด้านสูงกว่ากลุ่มรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท นอกจากนี้ ระยะเวลาที่พักอาศัยยังแสดงความแตกต่างของพฤติกรรมทางการเงินในหลายด้าน โดยกลุ่มที่พักอาศัยไม่เกิน 40 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่พักอาศัย 51 ปีขึ้นไปในคู่ที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 หน่วยงานภาครัฐ สำนักงานเขตราชเทวี และสถาบันการเงิน ควรร่วมกันส่งเสริมความรู้ และทักษะด้านการจัดการเงิน โดยมุ่งเน้นกลุ่มที่มีการศึกษาค่ำ รายได้น้อย และขาดประสบการณ์ด้านการวางแผนทางการเงิน เพื่อพัฒนาทักษะการวางแผน การออม การลงทุน และการจัดการหนี้สิน

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาโครงการหรือหลักสูตรด้านการจัดการเงิน ให้เหมาะสมกับประชาชนแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มวัยทำงานและผู้มีรายได้น้อย เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

1.3 สถาบันการเงินควรส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลและเครื่องมือทางการเงินที่เข้าใจง่าย เช่น แอปพลิเคชันบริหารรายรับ-รายจ่าย เครื่องมือวางแผนการออม และการให้คำปรึกษาทางการเงิน เพื่อสนับสนุนการจัดการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการส่งเสริมความรู้เท่าทันทางการเงินในกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาและประเมินกิจกรรมด้านการวางแผนการเงิน การออม และการป้องกันการหลอกลวงทางการเงิน

2.2 ควรศึกษาความรู้เท่าทันทางการเงินและพฤติกรรมการจัดการเงินของผู้สูงอายุ เพื่อนำไปสู่แนวทางป้องกันการหลอกลวงทางการเงินและส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กรณิกา วารวิชะนี. (2560). ความรู้ทางการเงินและความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงานในสถาบันการเงิน: กรณีศึกษาจากพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์. (การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กรมการปกครอง. (2568). สถิติจำนวนประชากรทางการทะเบียนราษฎร จังหวัดกรุงเทพมหานคร เขตราชเทวี ข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2568.สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2569.จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/>
- ซ์वालย์ เรืองประพันธ์. (2539). สถิติพื้นฐาน : พร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Minitab SPSS/PC+ และ SAS. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2565. <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-publications/2565ThaiFLsurvey.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567). รายงานการประเมินเสถียรภาพระบบการเงินไทย 2567. <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/research-and-publications/reports/financial-stability-report/FSR2024.pdf>
- เบญญาภา หมั่นวิชา. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการธุรกรรมทางการเงินบนแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้ใช้บริการ (เจนเนอเรชั่น Baby Boomer) ในเขตกรุงเทพมหานคร (การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิกิรนต์ เผือกมกมล. (2560). ความรู้ทางการเงินของประชาชนจังหวัดปทุมธานี. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 12(3), 311–323.

- วิไล เอื้อปิยฉัตร. (2560). ความรู้ทางการเงิน: ตัวกำหนดและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมการออม. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 25(47), 67–93.
- สุจินันท์ นัยมาก. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุของบุคคลวัยทำงานกลุ่มเจเนอเรชันวาย. (การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Deacon, R. E., & Firebaugh, F. M. (1988). *Family resource management: Principles and applications* (2nd ed.). Allyn and Bacon.
- Dew, J. P., & Xiao, J. J. (2011). The financial management behavior scale: Development and validation. *Journal of Financial Counseling and Planning*. 22(1), 43–59.
- Joo, S. (2008). Personal financial wellness. In J. J. Xiao (Ed.), *Handbook of consumer finance research* (pp. 21–33). Springer. https://doi.org/10.1007/978-0-387-75734-6_2
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*. 50(4), 370–396. <https://doi.org/10.1037/h0054346>
- OECD. (2020). *OECD/INFE 2020 international survey of adult financial literacy*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/145f5607-en>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.